

Urbana, katerega izvirno šegavost je izkušal semtertje posnemati. Celih triinpetdeset stanovskih pesem smo našli v tej zbirki — pač mnogoštevilna izbira. Skoro vsak je nekaj dobil. Tudi pesnika je prišel g. Vaziljev med „stanove“ in mu podtaknil sledeče verze:

Mi vemo, kaj vse je na zemlji hudó,
mi vemo, kaj pravi se: to je lepó;
najrajši o samem trpljenju pojemo,
pred sabo vse črno, kot v dimniku zremo.
In mnogi zvestó vse verujejo nam,
nesmrten spomin prerokujejo nam.
Če Bog za laži nam ne da oproščenja —
to sodnji bo dan še o nas govorjenja...

(Str. 35.)

Gosp. Vaziljev je hotel kratko označiti zlasti posamezna rokodelstva. To se mu je večinoma dosti dobro posrečilo. Vsakdo bo z veseljem prebiral to zbirko, ker veje iz nje pristen domači duh, kolikor se ga je še ohranilo v domačem obrtnem delu vkljub nasprotnim vplivom modernega časa.

L.

Pouk krščanskim staršem. — Po nemški knjigi obdelal Frančišek Bleiweis, župnik v Lešah. — Daruje svojim vernikom za novo leto † Anton Bonaventura, škof. — Ljubljana 1903. Založil škof ljubljanski. Tiskala „Zadružna tiskarna“.

Ta knjiga je nov dokaz apostolske gorečnosti našega škofa. V 10.000 iztisih jo je dal Presvetli natiskati; vsaka župnija dobi po 25 do 30 izvodov, kateri naj se kot novoletni dar razdelé med najmlajše matere v župnijah, da knjigo prečitajo, potem pa sosednjim hišam izposodijo. Zlata knjiga je to! „Vsi najpotrebnejši nauki, kako treba za otroke skrbeti koj od začetka pa do časa, da si svoj poklic izberó, se v tej knjižici mično razlagajo.“ Zares, zelo mično in poljudno! Gospod prireditelj piše tako lepo po domače, da se knjigi prav nikjer ne pozna, da je tujega izvora. Zato upamo, da jo bodo naši dobri slovenski starši prebirali z največjim veseljem in se z zanimanjem učili iz nje one velike in dalekosežne umetnosti, ki se ji pravi — dobra vzgoja otrok. Zlasti še, ker je v knjigi vse natreseno polno koristnih zgledov, katerih veliko število je vzeti iz našega domačega življenja, kar dela knjigo še posebno zanimivo in prikupno. Na čelu knjigi je lepa podoba sv. Družine po obliki Ittenbachovi. To prvo izdanje je — kakor omenjeno — novoletni dar Presvetlega. V drugem natisku, če bi ga bilo potreba — kar srčno želimo — bi stal izvod kake pol krone. Knjiga obsega v osmerki 148 strani pouka o vzgoji in 5 strani lepega uvodnega nagovora knezoškofovega do katoliških staršev, ženinov in nevest.

Dr. M. O.

Didon, Jezus Kristus. Tretji zvezek. Iz francoskega prevel P. Bohinjec. Izdal dr. Anton Jeglič, knez in škof ljubljanski. V Ljubljani. 1903. Cena broš. 1'20 K, v platno vezano 2 K 20 h.

Sloveče Didonovo delo v slovenskem prevodu je s tem tretjim zvezkom dovršeno do „dodatkov“, ki jih bo prelagatelj zbral v poseben snopič. Ko je Didonova knjiga v francoskem izvirniku leta 1890. prvič prišla v svet, je dosegla čreznavađen uspeh: v dveh mesecih je bilo 18.000 izvodov v rokah francoskega naroda, in v malem času so jo preložili skoraj v vse evropske jezike. Odkod ta uspeh? — Moderni človek je našel v Didonovi knjigi z vedo in kritiko utemeljen odgovor k velikemu vprašanju, ki je danes prav tako aktualno, kakor je bilo pred XIX. stoletji, — in bral je ta odgovor v jeziku, kakršnega sam govori, in v obliki, ki mora ugajati tudi najbolj tenkočutnemu okusu.

Veliko in vedno aktualno vprašanje, kateremu odgovarja Didonova knjiga, pa slóve: „Kaj se vam zdi o Kristusu?“ — Odgovor k temu vprašanju sega najgloblje v življenje vsakega človeka posebe, a prav tako tudi v življenje družin in držav, v življenje narodov, vsega človeštva; in zato ne more nihče mimo tega vprašanja iti indiferentno dalje. Vsakdo hoče slišati odgovor, in sicer določen in jasen odgovor. Odgovoril je k velikemu vprašanju pred devetnajststo leti prvak med apostoli, ki je rekel: „Ti si Kristus, Sin živega Boga.“ Krščanstvo je verovalo v ta odgovor več kot osemnajsto let. Prišli pa so Renan, Strauss, Baur, nastopili so racionalisti XIX. stoletja in začeli boj zoper Kristusa — Boga. S svojimi spisi so v mnogih srcih, če ne docela podrli, pa vsaj omajali vero v božanstvo Kristusovo; dušo velike množice izobraženih je otroval dvom.

Za to družbo, ki je vzrastla v ozračju, prepojenem z verskimi dvomi, je napisal Didon svojo knjigo: Jezus Kristus. Z bogatim zgodovinskim in zemljepisnim, modroslovnim in bogoslovnim znanjem brani pisatelj prvo in temeljno resnico vsega krščanstva: Jezus Kristus je Bog in človek, Odrešenik človeškega rodu. Brez Kristusa ni sreče za človeštvo. On, ki je preustvaril stari svet, more ozdraviti tudi moderno družbo; zakaj „Jezus Kristus je isti včeraj in danes in vekomaj“.

To je glavna misel, na kateri se snuje Didonovo delo. V podrobnih, razpornih eksegetičnih vprašanjih so ocenjevatelji pač pretekali pisatelji nekatere stvari; vsi pa so edini v sodbi, da ima Didonova knjiga nenavadne

vrline. Mojster je Didon, kjer nam slika okolico, kraje, narod, 'milieu', v katerem je Kristus živel in delal; duhovit je, kadar rešuje dušeslovne probleme; a največja moč njegova je blesteči slog.

To lepo delo beremo sedaj Slovenci lahko tudi v svojem domačem jeziku. Umevno je samo ob sebi, da prevod nikoli ne dosega izvirnika. Posebna vrlina v Didonovi knjigi je krasota in bogastvo jezika, in tega ni mogoče posnemati. To je izkusil tudi naš prelagatelj. Tiste lepote in kreposti v izrazih, ki jo bravec občuduje v francoskem izvirniku, nam prelagatelj v slovenskem prevodu ni mogel dati, in tega mu tudi nihče ne more zameriti; a da bi se bilo dalo tuintam tudi v slovenskem jeziku marsikaj lepše povedati, kakor se sedaj bere v knjigi, to bo kmalu opazil vsakdo, ki bo knjigo v roke vzel. Prelagatelj je sam to čutil in se zato v „predgovoru“ opravičuje, češ, da je „žrtvoval časih lepoto slovenščine na korist točnosti prevoda“. To je res, prevod je točen, ali recimo rajši skoraj dosloven; a prav to, tako se nam zdi, nekoliko škoduje prevodu. Ko bi se bil prelagatelj manj vezal na posamezne besede in bolj imel pred očmi misel pisateljevo, bi bilo to na korist umevanju nekaterih bolj težkih odstavkov, pa tudi na korist lepoti in duhu slovenskega jezika.

Sicer pa radi priznavamo, da se je prelagatelj mnogo trudil, in bodi mu zato izrečena zaslužena hvala! Hvala in čast pa tudi požrtvovalnemu in velikodušnemu izdajatelju, da nam je oskrbel knjigo, ki je, žal, v naših dneh tudi nam Slovencem potrebna. Boj proti Kristusu-Bogu se od onega časa, ko je Didon izdal svojo knjigo, ni ublažil, ampak še poostрил; in tudi med Slovenci že moramo braniti božanstvo Kristusovo. V naših izobraženih krogih jih je mnogo, ki jim dušo razjeda dvom o Kristusu-Bogu. Njim in vsem onim, ki želé globljega, temeljitega pouka o Kristusu, Bogu in Odrešeniku, bodi toplo priporočena Didonova knjiga. Dr. F. U.

HRVAŠKA.

Lazarica ili boj na Kosovu. Sr. I. Stojković, ravnatelj gimnazije V. St. Karadžića v Belemgradu, je po narodnih pesmih sestavil in uredil to epopejo, a „Odbor Čupićeve Zadužbine“ je izdal knjigo ob lastnih stroških v 2000 izvodih. Četudi to delo ni prvi poizkus, sestaviti iz srbskih narodnih pesmi enotno Ko-

sovsko epopejo, se vendar v marsičem odlikuje pred drugimi. Za njo so se porabile vse narodne pesmi in vsa sporočila o boju na Kosovem polju; gradivo je urejeno v popolno harmonično celoto, ki si je ohranila pristni značaj narodne pesmi. Niti eden znamenitejši dogodek ni ostal nepojasnen, in vsa nasprotja v jeziku in vsebini, ki so tvorila dosedaj razliko med pesnimi, zloženimi v raznih krajih Srbije, so uglajena in odpravljena z mojstrsko roko. — Srbski narod sega pridno po lični „Lazarici“ (cena 2 din.); priporočali bi jo tudi Slovencem kot uvod v srbsko nar. pesništvo.

Stara i nova postojbina Hrvata. (Od-lomak iz hrvatske pravne povjesti.) Napisao dr. Ivan Ružić. Zagreb. Tiskom Ant. Scholza. 1903. Str. VI. + 1—56. — V prvem delu svoje razprave dokazuje pisatelj pod naslovom „Prva postojbina Hrvata“, da je pradamovina vseh Slovanov bila današnja hrvaška zemlja, ki se je raztezala celo po današnji Italiji, saj so bili po trditvi pisateljevi stari Veneti Slovani in sicer pravi Hrvati. Kolike vrednosti je ta del omenjene razprave, moremo soditi po tem, da mu služi za izvor v tem vprašanju celo Jan Kollár. Našega Davorina Trstenjaka, ki se je tudi resnobno bavil s tem vprašanjem, pa naš pisatelj ne pozna. Da je čital njegov spis „Slovanski elementi v venetščini“ (Letopis Matice Slovenske za 1874, str. 3—156.), bi bil gotovo še bolj oduševljen za svojo stvar, katero so pa resnobni zgodovinarji zavržli že izdavnja. Ti „slovanski Veneti“ so morali po pisateljevem mnenju v IV. veku pred Kr. narediti prostor Keltom ter oditi na sever čez Karbate, kjer so se razširili na daleč in na široko, kar opisuje v drugem odseku pod naslovom „Postojbina Hrvata na severu“. Tukaj je bila „Velika Hrvatska“, iz katere so se začeli Hrvatje iznovič seliti na jug že v drugem veku po Kr. v svojo staro domovino. Pisatelj je tudi tega mnenja, da so se izpočetka zvali vsi Slovani Hrvati, češ da se nahaja med vsemi slovanskimi rodovi ime „Hrvati“. To ime je bilo pa le plemensko med poedinimi slovanskimi narodi ter se je sčasoma izgubilo, kakor še tudi mnogo drugih plemenskih imen med Rusi, Poljaki, Čehi, Slovenci in celo med samimi Hrvati, kar je dokazal prav natančno prof. Vj. Klaić v svoji razpravi „Ime Hrvat“. V tretjem oddelku „Postojbina Hrvata na jugu“ (str. 22—56.) razpravlja pisatelj o selitvi Hrvatov na jug ter našteva zemlje, kamor so se naselili Hrvatje. Pisatelj dokazuje z vso živahnostjo, da so Hrvatje zavzeli vse zemlje od Triglava do Bojane ter od Jadranskega morja do Drine. Razume se že samo ob sebi, da so Slovenci od starine